

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ תבוא, ח"י אלול, ה'תש"ל

יוצא לאור לש"פ תצא, י"ד אלול, ה'תשע"ה

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וחמש לבריאה

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

החתן הרה"ת שלום דובער והכלה מרת חי' מושקא שיחיו

קסלמן

ליום חתונתם בשעה טובה ומוצלחת

יו"ד אלול, ה'תשע"ה

ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק וזוגתו מרת פריידא שיחיו קסלמן

הרה"ת ר' מנחם מענדל וזוגתו מרת שרה שיחיו אזימאוו

ולזכות זקניהם

מרת דבורה לאה שתחי' קסלמן

הרה"ת ר' חיים דוד וזוגתו מרת העניא סטישא שיחיו ליין

הרבנית מרת שולא שפרה שתחי' קייזן

ג

בי"ה, ימי אלול, ה'תשמ"א
שנת הקהל.
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר נפתלי ש"י לביא

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכ"י.

ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני
בזה להביע ברכתי, לכ"י ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה
ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בכבוד ובברכת הצלחה בתפקידו האחראי, ובפרט – בהתאם להכתוב
בישע"י (כז, יג), בו מסיים מכתבו.

נ.ב.

כוונתי באיחולי הנ"ל היא ג"כ – אבל לא כענין טפל ח"ו – שיה"ר
שינצל כ"י האפשריות שלו בתוכן כתוב האמור, היינו להשפיע על אלה העוסקים
”התוקעים בשופר” להביא האובדים גו' שלא ”יקטעו” ר"ל דברי הנביא, ותהי
תקיעתם באופן ובתוכן – שיבואו האובדים והנדחים והשתחוו לה' בהר הקדש
בירושלים.

דרך אגב – סיכויים טובים (וגם ע"פ טבע) שיחול עי"ז גם שיפור גדול
בענין הנושרים.

ג

מר נפתלי ש"י לביא: קונסול א"י בניו-יארק.
להכתוב בישע"י (כז, יג): ”והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול, ובאו האובדים בארץ אשור
והנדחים בארץ מצרים, והשתחוו לה' בהר הקדש בירושלים”.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ תצא, י"ד אלול הבעל"ט, הננו מוציאים לאור התוועדות ש"פ
תבוא, ח"י אלול ה'תש"ל – הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה – מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוכח תיכף ומיד ממש לקיום היעוד ”הקיצו ורננו גו'”, ומלכנו
נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, ”תורה חדשה מאתי תצא”.

ועד הנחות בלה"ק

מוצש"ק פ' שופטים, ה'תשנ"ה,
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2015 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5775 • 2015

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק”

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחי

ב

בי"ה. ט' אדר"ר תשי"ז
ברוקלין

האברך אליעזר שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכ"ח שבט, בו כותב אודות סדר לימודו עתה במכינת ישיבה הקי' תורת אמת, ויהי רצון שיצליח בזה – ע"י לימוד בהתמדה ושקידה הראוי, הן בלימוד הנגלה והן בלימוד החסידות, ובודאי אומר גם כן תהלים השיעור חדשי – כפי שנחלק התהלים לימי החדש – בכל יום אחר תפלת הבקר, ומפריש מזמן לזמן – לפני תפלת הבקר בחול – איזה פרוטות לצדקה, אשר גם על ידי זה יתוסף בהצלחתו בהאמור, נוסף על ההצלחה המובטחת במאמר רז"ל יגעת ומצאת. ובודאי ישפיע גם על כל חבריו שיחיו בכיוונים הנ"ל, ויהי"ר אשר גם בזה יצליח.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
א. קווינט, מזכיר

ב

מצילום האגרת.

האברך אליעזר: מורי"ה, ירושת"ו.
במאמר רז"ל יגעת ומצאת: מגילה ו, ריש ע"ב.

בס"ד. שיחת ש"פ תבוא, ח"י אלול, ה'תש"ל.

בלתי מוגה

א"ב. הביאור בפתגם שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר' בשם חסידים:
ח"י אלול נותן חיות ב"אלול", וח"י אלול נותן חיות בעבודה ד"אני לדודי ודודי לי"³ (אף שלכאורה אני לדודי ודודי לי הוא רק פרט באלול⁴), ושייכותו לפתגם⁵ ע"ד מעלת ח"י אלול להיותו יום הולדת "שני המאורות הגדולים", הבעש"ט, מייסד תורת החסידות הכללית, ורבינו הזקן, מייסד תורת חסידות חב"ד⁶ (אף שלכאורה חסידות חב"ד היא רק פרט בחסידות הכללית),

וע"פ תורת הבעש"ט (ראה כש"ט בהוספות סקע"ט ואילך. וש"נ) שכל דבר שבעולם (ועד לעלה המתגלגל מצד לצד, באופן זה או באופן אחר) הוא בהשגחה פרטית, אפילו בנוגע לדומם, וכ"ש בנוגע למדבר, ועאכו"כ בנוגע לבני"עם קרובו" (תהלים קמת, יד), ובודאי שכן הוא בנוגע לתורה, ובפרט בפנימיות התורה שכל הענינים שבה הם בגלוי – הרי מובן שכאשר שני ענינים נפגשים יחד (ובנדודי, שני פתגמים שנתפרסמו ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר) אין זה "מקרה נקרה", אלא הסיבה לכך היא בגלל שיש שייכות ביניהם.

וכפי שמצינו גם בנגלה – כדאיתא בגמרא (תענית כט, א. וש"נ) ש"מגלגלין זכות ליום זכאי", והיינו, שהסיבה לכך שאירע ענין של זכות ביום מסויים, היא, להיותו בעצם "יום זכאי".

(6) שיחת ח"י אלול תש"ג (סה"ש תש"ג ע' 142 ואילך).

(7) וכמוכ"ן גם מזה שרבינו הזקן הי' תלמיד תלמידו של הבעש"ט, וכידוע ומפורסם שרבינו הזקן הי' קורא להבעש"ט בשם "זיידע" – לא בגשמיות, אלא ברוחניות (ראה שיחת ש"פ תבוא, ח"י אלול תשי"ז ס"ח ואילך (תו"מ ח"כ ע' 244 ואילך). וש"נ).

(1) שיחת ח"י אלול תש"ה בתחלתה (סה"ש תש"ה ע' 122).

(2) ומובן שכל שתגדל מעלת פתגם של חסידים – נוסף על מעלת פתגם של בני"ע ככלל, שכיון שכל אחד מהם הוא "עולם מלא" (סנהדרין לז, סע"א. וש"נ), הרי זה ענין נעלה, ועאכו"כ פתגם של יהודים שמעידים עליהם שהם "חסידים", שזוהי מדריגה גבוהה אצל בני"ע עצמם – הנה לאחרי שפתגם זה נאמר ע"י נשיא בישראל, הרי זה נעשה פתגם שלו, ולכן הרי זו תורה והוראה של נשיא ישראל לכל אחד מישראל, ובפרט שצוה לפרסם זאת, ובדפוס, כידוע פתגם הצ"צ שדבר שבדפוס הוא לדורות (אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' שפב), כך, שזוהי הוראה נצחית.

(3) שה"ש ו, ג.

(4) וכיון שענינו של אלול הוא הזמן של חשבון הנפש על כללות העבודה בקיום התוצ"צ (שענינה לפעול דירה לו ית' בתחתונים) במשך כל השנה שעברה, והכנה וקבלה טובה על השנה הבאה, והרי שלימות העבודה היא מתוך אהבה דוקא, נמצא, שב"אלול" נכלל כבר הענין ד"אני לדודי ודודי לי", שהרי "דודי" מורה על ענין האהבה.

(5) שגם פתגם זה נתפרסם ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר, כמו הפתגם ע"ד החיות שנותן ח"י אלול.

— בהקדים החידוש שבהתגלות הפרט (חסידות חב"ד) מן הכלל (חסידות הכללית), כמו בכללות התורה שכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש נאמר למשה מסיני⁸, כיון שבסיני ניתנו הכללים⁹, והחידוש של התלמיד ותיק¹⁰ (שזהו חיוב על כל איש ישראל לחדש בכל חלקי הפרד"ס שבתורה¹¹) הוא התגלות הפרט ע"י יגיעתו בכח עצמו,

וביאור הפתגם¹² שהבעש"ט הראה א"ך צריכים לעבוד את ה', שבזה מודגש א"ך שהענין נדרש ובא מלמעלה (מצד אמונה), ורבינו הזקן הראה א"ך יכולים לעבוד את ה', שבזה מודגשת יכולת האדם לפעול בכח עצמו (בהבנה והשגה)¹³,

ולכן, מצד חסידות הכללית נמשך באלול חיות כללי שבא מלמעלה מצד ענין האמונה, ומצד תורת חסידות חב"ד נמשך חיות בעבודה דאני לדודי ודודי לי, בכח עצמו, שע"ז נמשך חיות חדש בכל עבודה פרטית מצד תוכנה הפרטי —

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"ט ע' 250 ואילך; ע' 245 ואילך¹⁴.

ג. ויש לקשר ענין זה (שהחידוש בתורת חסידות חב"ד הוא בענין הפרטים דוקא) עם דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁵, שכשנולד רבינו הזקן, בח"י

(8) נסמן בלקו"ש שבפנים ע' 252.

(9) ואין זה בסתירה למארו"ל ש"כולן נאמרו כללותיהן ופרטותיהן (או: "דקדיקה") מסיני" (תו"כ ופרש"י ר"פ בהר) — כי ישנם ענינים שנחשבים ל"פרטים" לגבי ה"כללים" שקדמו להם, ועדיין הם "כללים" לגבי "פרטים" שבאים לאחריהם, וכפי שמצינו בגמרא שיש חילוק בין "כלל גדול" ל"כלל" סתם (ראה שבת סח, א).

(10) כולל גם ר"א הגדול, שבדאי חידש בתורה, ואעפ"כ, "לא אמר דבר שלא שמע מפי רבו לעולם" (סוכה כז, סע"ב. וש"נ) — כיון שחידושו היו רק ע"פ הכללים ששמע מרבו*. (11) אבל אין הכרח שיהי' זה באותו גלגול, אלא יכול להיות גם בגלגול אחר (ראה הלי' ת"ת לאדה"ז פ"א ה"ד. וש"נ).

(* ומה שענין זה נאמר על ר"א הגדול דוקא, ולא על שאר התנאים — ה"ז ענין הדרוש ביאור בפ"ע (ראה גם ...).

ועפ"ז יש לבאר מה שמצינו גדולי ישראל שהעידו על עצמם שהם שייכים רק לחלק מסויים בתורה: פשט או רמז או דרוש או סוד, או לבי' וג' חלקים, אבל לא לכל ד' החלקים (ראה לדוגמא תו"מ חנ"ב ריש ע' 317. וש"נ) — אף שכל אחד מישראל חייב לחדש בכל ד' חלקי פרד"ס התורה — כיון שיתכן שבגלגול הקודם חידשו כבר בשאר חלקי התורה (או שיצטרכו לבוא בגלגול נוסף כו').

(12) ראה גם שיחת ח"י אלול ה'שי"ת בתחלתה (תו"מ ח"א ע' 190). וש"נ.

(13) כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר, שכנראה לא שמים לב לזה, אבל זהו כלל יסודי ועיקרי בענין החילוק בין חסידות הכללית לחסידות חב"ד.

(14) בשילוב שיחת ש"פ תבוא, ח"י אלול תשל"ג.

(15) שיחת ח"י אלול תש"ד ס"ב (סה"ש תש"ד ע' 162).

הוספה

א

בי"ה, יט' אלול תשכ"ב
ברוקלין

הנהלת בית הספר החבד"י
ה' עליהם יחיו.

שלום וברכה!

במענה למכתבם מבשר טוב מהתחלת הלימודים בבית הספר.

יהי רצון שתהי' ההתחלה בשעה טובה ומוצלחת בכמות (כמות התלמידים וכמות הלימודים) ובאיכות (בשני הני"ל)

והרי הימים ימי רצון, וכדברי רבנו הזקן בזה, אשר ימים אלו נמצא המלך — ממח"מ הקב"ה — בשדה, מקבל את כל אחד בסבר פנים יפות, מראה פנים שוחקות לכולם.

ימי רצון למסירה ונתינה בהוספה מצד המורים המנהלים וכו' שיחיו, וימי רצון להתמודד ושקידה מצד התלמידים-ות שי', ושיהיו לימודים מביאם למעשה, כהוראת תורתנו תורת חיים, ובקיום מצותי עליהם נאמר וחי בהם.

ויהי רצון שסגולת ימים אלו תשפיע על ימי הלימוד של כל השנה כולה, ויבשרו טוב אשר התלמידים-ות כל רואיהם יכירם כי זרע ברוך ה' המה,

כרצון ותקות רבותינו נשיאינו זצוקלה"ה נבגי"מ זי"ע, לכל בתי ספר החבד"ים בתוככי כללות מוסדות חינוך על טהרת הקדש.

בברכת הצלחה רבה בעבודת הקדש ולכתיבה וחתימה טובה.

א

וכדברי רבנו הזקן בזה .. המלך .. בשדה כו': לקו"ת ראה לב, ב. לימודים מביאם למעשה: ע"פ קידושין מ, ב. וש"נ.

עליהם נאמר וחי בהם: אחרי יח, ה.

כל רואיהם יכירם כי זרע ברוך ה' המה: ישעי' סא, ט.

ההתקשרות דבנ"י והקב"ה "להיות לך לאלקים" ו"להיות לו לעם סגולה", (ג) המשכת הכלל ד"אחת שאלתי" בהפרטים⁶⁸ ד"לחזות בנועם הוי' ולבקר בהיכלו וגו'" — בדוגמת "ללכת בדרכיו ולשמור כל מצוותיו וגו'";

והרמז בפירוש רש"י: "לשון הפרשה והבדלה"⁶⁹ הוא בדוגמת "הוי' אורי וישעי" ששולל השייכות לעניני רע, ו"לשון תפארת"⁷⁰ כמו יתאמרו כל פועלי און" הוא בדוגמת מעלת התשובה —

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א ונדפס בלקו"ש ח"ט הנ"ל ס"ע 169 ואילך.

אלול שנת קה"ת, הי' הבעש"ט בן מ"ז שנה, והתחיל לומר קאפיטל מ"ח שהתחלתו¹⁶ בפסוק "גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו" (כפי שכבר דובר פעם¹⁷ על זה, ועתה נדפסו הדברים¹⁸):

ענינה של "עיר" ("עיר אלקינו") — שנעשית מכו"כ פרטים כפי שבאים באופן מסודר, שהרי עיר נבנית מכמה בתים פרטיים, וכל בית נבנה מכמה אבנים פרטיים שבאים באופן מסודר דוקא (ולא כמו גל של אבנים מפוזרות): אבן פלונית צריכה להיות "לראש פנה"¹⁹, ואבן פלונית צריכה להיות במקום שני וכו'. וע"ד שמצינו בירושלמי²⁰ בנוגע לקרשי המשכן, שהקרשים שהיו בדרום היו צריכים להיות תמיד בדרום, והקרשים שהיו בצפון היו צריכים להיות תמיד בצפון כו', ועד"ז בנוגע לאבנים שבבתים, שלכל אבן יש מקום מיוחד כו'.

וזהו גם החידוש של רבינו הזקן בתורת חסידות חב"ד — כי, עי"ז שתורת החסידות באה בהבנה והשגה בחב"ד, אזי מתבררים הפרטים כו', ובאופן שחודר בכחות הפנימיים עד שנעשה "יחוד נפלא כו"²¹.

ד. (וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א):

ומובן שהכוונה בידיעת הענינים הנ"ל היא — ככל עניני התורה — שהידיעה לא תישאר בהבנה והשגה בלבד, אלא יומשך ה"בכ"ן במעשה בפועל, וכלשון חז"ל במשנתם²²: "המעשה הוא העיקר". ובפרט שעוד לפני הציווי אודות ענינים אלו, ניתנו כבר הכחות שיוכלו לקיים זאת, כמובן ממארו²³ ש"הקב"ה איני מבקש לפי כחי אלא לפי כחן". ובנוגע לפועל — שתהי' החיות באלול, והחיות ב"אני לדודי לי ודודי לי", ע"פ דרכם של שני המאורות הגדולים, שלאורם נסע ונלך להאיר את חושך הגלות, עד שנבוא לדרגא היותר עליונה בענין האור, ועד למקור האור — "מאור", כדיוק הלשון "שני המאורות הגדולים", ובאופן כזה תהי' עריכת חשבון הנפש על השנה שעברה וההכנה לשנה הבאה (כפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר²⁴ שמח"י אלול מתחילה כבר העבודה של השנה החדשה),

(68) וכמו כללות העבודה דחודש אלול בחשבון הנפש — שלהיותו חשבון על כל השנה כולה הרי זה ענין כללי, וכלל זה צריך להמשיך בפרטים, שהחשבון יהי' בנוגע לכל הפרטים של כל השנה כולה.

(69) להעיר, שההכרח לפרש "שהוא לשון הפרשה והבדלה" הוא רק לפי הפירוש ש"היום הזה" הוא באופן ש"בכל יום יהיו בעיניך חדשים" (ממש), אבל אם נאמר שזהו רק "חדשים", יש לפרש כפי ש"מצאתי להם

עד" ש"הוא לשון תפארת"*. כי, מצד עבודתו אתמול ישנו ענין התפארת (באופן ד"כחדשים") מיד בהתחלת היום (ראה לעיל הערה 33). ועפ"ז י"ל, שהפירוש "שהוא לשון

הפרשה והבדלה" שייך לעבודה שמצד הרצון (וכן תענוג), שבכחו לשנות את המציאות שיהיו "חדשים" ממש (כידוע הסיפור (ראה תו"מ חמ"ו ע' 40. וש"נ) שתוקף הרצון להשאר בחיים פעל מיעוט במדת הגוף כו'); והפירוש "שהוא לשון תפארת" שייך לעבודה שמצד השכל, שאינה משנה את המציאות (שהרי ענין ההתבוננות לא הי' מועיל לפעול מיעוט במדת הגוף כו'), ולכן הי' רק "כחדשים".

(16) פסוק ב. (21) תניא פ"ה. וראה לקו"ש שבפנים ע' 247. (17) שיחת ש"פ תבוא, ח"י אלול תשכ"ז. בתחלתה (תו"מ ח"י ע' 362). וש"נ. (22) אבות פ"א מ"ז. (18) בלקו"ש השבועי — נדפס לאח"ז בלקו"ש ח"ט ע' 156 ואילך. (19) תהלים קיח, כב. (20) שבת פ"ב ה"ג. (23) תנחומא נשא יא. במדבר פ"ב, ג. (24) ראה שיחת ח"י אלול תש"ג (סה"ש תש"ג ע' 177. ע' 179).

וכל זה — הן חשבון הנפש על השנה שעברה והן ההכנה לשנה הבאה — מתוך שמחה וטוב לבב,

ושמחה פורצת גדר²⁵ — שמבטלת את כל הגדרים, וכל הענינים המבלבלים ומונעים ומעכבים, כך, שזוכים לכתובה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה, ונכנסים לשנה החדשה באופן ד"ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה²⁶, ועד ל"נחלה בלי מצרים", שזוהי "נחלת יעקב אביך"²⁷ (שקשורה גם עם ענין השבת, כדאיתא בגמרא במסכת שבת²⁸),

ועד לקיום היעוד²⁹ "יעלה הפורץ לפנינו", זה משיח, שהוא מבני פרץ בן יהודה בן יעקב יצחק ואברהם, יבוא ויגאלנו — בחדס וברחמים, ומתוך שמחה וטוב לבב — ויוליכנו קוממיות לארצנו.

* * *

ה. מאמר (כעין שיחה) ד"ה את הוי' האמרת וגו' (הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א).

* * *

ו. בהמשך להמדובר במאמר³⁰ אודות הפסוק "את ה' האמרת וגו'" (בקצפיטל כ"ו פסוק טו"ב (י"ז)) — נתעכב גם על פירוש רש"י בפסוק זה.

הביאור בפירוש רש"י על הפסוק "האמרת והאמירך", "אין להם עד מוכיח במקרא, ולי נראה שהוא לשון הפרשה והבדלה, הבדלתי לך מאלהי עובדי כוכבים להיות לך לאלהים, והוא הפרישך אליו מעמי הארץ להיות לו לעם סגולה, ומצאתי להם עד, והוא לשון תפארת, כמו יתאמרו³¹ כל פועלי און",

— שאף ש"מצאתי להם עד .. לשון תפארת", מ"מ, "אין להם עד מוכיח" שיכריח לפרש כן בפסוק זה, שמצד תוכן הענין יש לפרשו "שהוא לשון הפרשה והבדלה", כי: פסוק זה בא בהמשך לפסוק³² "היום הזה ה' אלקיך מצוך גו'", שפירושו "בכל יום"³³, ולכן מסתבר לומר שקאי על ענין ההפרשה וההבדלה של הקב"ה אצל בני" ושל בני" אצל הקב"ה,

(25) ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רג ואלך. ספס"ג. ב"ר פפ"ה, יד ובפרש"י שם. ועוד.

(30) לעיל ע' ... ואלך.

(31) תהלים צד, ד.

(32) שם, טז (ובפרש"י).

(33) ויתירה מזה — כפי שמדגיש רש"י

(29) ע"פ מיכה ב, יג. וראה אגדת בראשית ש"בכל יום יהיו בעיניך חדשים", והיינו, לא

י. ה"יינה של תורה" שבפירוש רש"י,

— השייכות של "את ה' האמרת גו' וה' האמירך גו'" ל"אני לדודי ודודי לי"⁶¹;

שייכותו למזמור "לדוד ה' אורי" (שאמירתו (ב"פ⁶²) בכל ימי חודש אלול מורה שזהו ענינו של החודש⁶³) מצד ג' הענינים שבהם מתבטא סדר ואופן התשובה דחודש אלול: (א) ידיעה והכרה ש"הוי' אורי (לראות את האמת) וישעי (להתגבר על היצר⁶⁴). .. הוי' (הב"ב⁶⁵, לאחר שיחטא וישוב, שאז ניתוסף העילוי דתשובה⁶⁶) מעוז חיי⁶⁷ — בדוגמת כללות ההתקשרות של בני" עם הקב"ה והקב"ה עם בני" באופן ש"אין להם עד", (ב) התעוררות הרצון ד"אחת שאלתי גו'" — בדוגמת ביטוי

(61) אודות דעת הרשב"א ודעת המהרש"א בענין זה — ראה לעיל במאמר פ"ב (לעיל ע' ...).

(62) ומובן שהענין ד"הוי' אורי וישעי וגו'" בפעם השני הוא באופן נעלה יותר מאשר בפעם הראשונה.

זאת ועוד: האמירה ב"פ היא כמו ענין העדות [כפי שמצינו בנוגע לאמירת ק"ש ב"פ, שהע' רבתי ד"שמע" והד' רבתי ד"אחד" הם "עוד" (בעה"ט ואתחנן ו, ד), וכאשר אומרים זאת ב"פ אזי ישנם שני עדים (ראה לקו"ת ואתחנן, ד, סע"ד ואלך. אוה"ת פ' שופטים ע' תתמו ואלך. ועוד). וכן בנוגע לאמירת "ויכולו" שהו"ע העדות (ראה חדא"ג מהרש"א שבת קיט, ב שו"ע אדה"ז או"ח סרס"ח סי"ב. וש"נ), שא' הטעמים לאמירת "ויכולו" ב"פ הוא כדי שתהי' עדות של שני עדים (ראה מאמרי אדה"ז תקס"ז ס"ע פו. אוה"ת בראשית (כרך ג) תקת, רע"א. ויקהל (כרך ו) ע' ב'קיד. ע' ב'קכת. ועוד), והרי עדות של שני עדים פועלת שינוי המציאות (כידוע הסיפור בזה ...).

(63) נוסף על הענין דתקיעת שופר שבכל ימי חודש אלול (מלבד שבתות, ומלבד ערב ר"ה — בגלל טעם מיוחד) — שמצד דברי הרמב"ם (הל' תשובה פ"ג ה"ד) אודות הרמו שבתק"ש, "עוררו ישנים משנתכם וכו'", הי' מתאים שענין זה יהי' גם בעשי"ת, ואעפ"כ רואים בפועל שמנהג ישראל ("תורה הוא")

שחוקעים בשופר רק בחודש אלול, ולא בעשי"ת, ומזה מובן שהענין דתק"ש שייך במיוחד לחודש אלול.

(64) שלא להתפעל מה"מלך זקן וכסיל" (קהלת ד, יג ובפרש"י), שאינו מציאות לעצמו, וכל מציאותו אינה אלא כדי לנסות ולבחון את האדם, כהמשל המובא בתניא (ספ"ט. ספכ"ט) ונתבאר בארוכה בהמשך תרס"ו (ס"ע שפ ואלך), ולכן: "ממי אירא".

(65) הוי' שבע"ק, למעלה מהוי' שבז"א (ראה זח"ג קלח, ב. הובא בלקו"ת חוקת נז, ג. ובכ"מ).

(66) שהרי לא די בכך ש"תהא יציאתך מן העולם כביאתך לעולם .. בלא חטא" (ב"מ קז, א), אלא יש צורך בענין של עלי', שכללותה הו"ע התשובה*.

(67) נוסף על ענין החיים באופן ד"תמים תהי' עם ה' אלקיך" (פ' שופטים יח, יג) — השלימות דרמ"ח אברים ע"י קיום רמ"ח מצוות עשה, ושס"ה גידים ע"י שמירת שס"ה מצוות לא תעשה (ראה לקו"ת נצבים מה, ג).

(* ובנוגע לבינוני ש"לא עבר עבירה כו'" (תניא רפ"ב) — הרי זה הענין דבירור הגוף ונה"ב, שבשביל זה ירדה הנשמה למטה, "כי הנשמה עצמה אינה צריכה תיקון כלל כו', ולא הוצרכה להתלבש בעוה"ז כו' רק כדי להמשיך אור לתקנם כו'" (ע"ח — הובא בתניא פל"ז (מח, ב)).

וע"פ הידוע גודל הענין דיום ההסתלקות, שאז עולה כל עמלו כו'⁴⁹, ו"הימים האלה נזכרים ונעשים"⁵⁰, שחזור ונמשך בכל שנה — הרי גדול זכותו של יום זה להמשיך עזר וסיוע לכל אלו שיש להם חיות ולהט ("קצקן זיך") בנוגע למהר"ל⁵¹.

ולהעיר גם מפתגם החסידים⁵² בנוגע למ"ש רבינו הזקן ב"דף השער" של ספר התניא: "מלוקט מפי ספרים ומפי סופרים", ש"ספרים" קאי גם על המהר"ל⁵³,

ומסתברא מילתא, שהרי ב"שלשלת היחס . . מתולדות בית רבינו"⁵⁴ מתחיל כ"ק מו"ח אדמו"ר מהמהר"ל מפראג, וכמבואר גם בזכרונותיו⁵⁵ שמוצאו של רבינו הזקן הוא מהמהר"ל.

[ולהעיר גם מסיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר שבהיותו בפראג עלה לעליית הגג שבביהכנ"ס של המהר"ל כו', כפי שספרתי פעם⁵⁶ מה ששמעו ממנו אודות מאורע זה].

וכיון שאצל המהר"ל ה' הסדר שכאשר ה' צורך בענין של נס אזי ה' ענין של נס, נס גלוי, נס למעלה מדרך הטבע (כידוע הסיפורים בזה⁵⁷) — הנה יה"ר שגם עכשיו יה' ענין של נס, ונס גלוי למעלה מדרך הטבע, ובלשון הכתוב⁵⁸: "חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'" (שזהו מהדברים ש"צריכין חיזוק"⁵⁹), והיינו, שאע"פ שעד עכשיו לא הועיל כו', הנה עז"נ "קוה אל ה'", ואז בודאי יעשה הקב"ה נסים גלויים, ויבטלו כל הענינים המבלבלים כו'⁶⁰.

*

הקיסר כו'. ועד"ז בנוגע למהר"ל — שהתוכח עם הקיסר כו'.
(58) תהלים כז, יד.
(59) ראה ברכות לב, ב. וראה גם נתיבות עולם (למהר"ל מפראג) ח"ב נתיב דרך ארץ פ"א.
(60) כנראה נסב הדיבור אודות פרשת חטיפת המטוס ע"י מחבלים לורקא שבמדינת ירדן, ובין החטופים מבני ה' גם הרה"ג ר' יצחק הוטנר*, שעסק רבות בספרי המהר"ל. — ויש לציין שאכן תוך ימים ספורים ניצלו החטופים בדרך שלמעלה מהטבע (המו"ל).

(* ראה גם מכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א אליו מימי הסליחות שנה זו: "ומענין המאורע כו'" (אג"ק חכ"ו ס"ע תפה ואילך).

שישנו תמיד (בכל יום), משא"כ ענין התפארת (וכן ענין הגדולה — כפירוש האבן עזרא, וענין האמירה — כפירוש ר' יהודה הלוי³⁴), שתלויים באופן הנהגת הקב"ה עם בני"ו והנהגת בני"ו עם הקב"ה.

ורש"י מדייק: "הבדלתי לך מאלהי עובדי כוכבים להיות לך לאלהים, והוא הפרישך אליו מעמי הארץ להיות לו לעם סגולה", כי, לגבי הקב"ה מתאים יותר לשון הבדלה (ששייך בדברים שהיו רק בסמיכות זל"ז, אבל לא מעורבים זב"ז³⁵), שהרי אפילו³⁶ גוים יודעים שהוא מובדל לגמרי מכוכבים ומזלות, וקרו ל"י אלקא דאלקייא³⁷, משא"כ לגבי בני"ו מתאים יותר לשון הפרשה (כמו הפרשת תרומה, שלפנ"ז היתה מעורבת בהטבל³⁸), כיון שלפנ"ז היו מעורבים בין שאר האומות, כמ"ש³⁹ "לקחת לו גוי מקרב גוי" —

הוי"ו" (שמות ה, ב), אבל ידע אודות "אלקים", וכפי שאמר יוסף: "אלקים יענה את שלום פרעה" (מקץ מא, טז), שזקוק אליו כו'; ורק "הי' עושה עצמו אלקה ואומר שאינו צריך לנקביו" (פרש"י וראו ז, טו), אבל הוא בעצמו ידע האמת! ... ואלו שאומרים "לי יאורי ואני עשיתי" (יחזקאל כט, ג) — הרי הם רק מיעוט דמיעוט, ולכן אין צורך להבהיר זאת. ומה שאמר יתרו "ענתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלקים" (יתרו יח, יא), שמזה משמע שמקודם לכן לא ידע זאת — הרי כאן מדובר בנוגע לגדלות שלמעלה מהגבלות כו', שזהו ענין בפני עצמו כו'.

(37) מנחות בסופה. — וגם להדעות שבני נח אינם מזהירים על השיתוף (ראה רמ"א אר"ח סקנ"ו. הנסמן בלקו"ש חכ"א ע' 41 הערה 36) — הרי ענין השיתוף הוא ע"ד "שלשה שותפין הן באדם, הקב"ה ואביו ואמו" (קידושין ל, ב. וש"נ), והרי מובן לכל שאין להשוות את השותפות של אביו ואמו להשותפות של הקב"ה, וכן הוא בנדו"ד, שגם כשישנו ענין השיתוף, יודעים הכל שהקב"ה למעלה ובהבדלה משאר "אלקיא".

(38) וכמו "שבעת ימים קודם יום הכפורים מפרישין כהן גדול מביתו כו'" (ריש יומא), שלפנ"ז נמצא הכה"ג בביתו. (39) ואתחנן ד, לד.

רק כפי שפירש בפ' ואתחנן (ו, ו) "לא יהיו בעיניך כדיוטגמא ישנה . . אלא כחדשה", בכ"ף הדמיון, אלא חדשים ממש*, כך, ש"האמרת והאמירך" הו"ש שיכול להיות מיד בהתחלת היום — עוד לפני איזה ענין של עבודה — באופן של חדשים ממש, ולא רק "כחדשים", מצד העבודה דאמול (וראה לקמן הערה 69).

(34) הובא בהראב"ע עה"פ. ולהעיר, שר' יהודה הלוי יכול לפרש גם ע"ד הדרוש והשירה כו', גם אם אין זה מחזור לגמרי בפשטות הכתובים, אבל, בנדו"ד, כותב האבן עזרא ש"יפה פירש", והרי האבן עזרא אינו גורס פירושים שאינם מחזורים לגמרי בפשטות הכתובים ופירוש התיבות כו', כפי שמאריך בענין זה בהקדמת פירושו במילים חריפות כו'.

(35) וכמו "ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע" (בראשית א, יז), שגם לפנ"ז היו מים שמתחת לרקיע ומים שמעל לרקיע (ולא מעורבים), אלא שהיו בסמיכות זל"ז, ואח"כ הובדלו זמ"ז. (36) אפילו פרעה, שאמר "לא ידעתי את

(* וצריך ביאור: מהו הכרוז של רש"י לפרש כאן "חדשים" ממש, ולא "כחדשים", כפי שפירש בפ' ואתחנן (נתבאר לאח"ז בלקו"ש חו"ט ע' 233 הערה 48. חכ"ד ע' 193).

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"ט ע' 162 ואילך.

* * *

ז. הביאור בלקוטי לוי"צ⁴⁰ לאגה"ת פ"ד: "נקראו המלאכים בשם אלקים בכתוב, וכמ"ש⁴¹ כי ה' אלקיכם אלקי האלקים גו', הודו לאלקי האלקים גו', ויבואו בני האלקים להתייצב גו', ש"הביא ג' פסוקים לנגד הג' בחי' מלאכים, שרפים חיות אופנים שבג' עולמות בריאה⁴² יצירה עשי⁴³, והתהוותם .. מג' בחי' אותיות⁴⁴, מחשבה בבריאה דיבור ביצירה מעשה בעשי",

— שע"פ החילוק בהתהוות המלאכים מבחי' האותיות דמחשבה

בהרחבת הביאור, שד' תיבות אלו הם ג' מדריגות: מלכות (לבאר) ז"א (היטב) וכינה (בהרחבת הביאור).

(43) ויש לומר, שבוה מרמו רבינו הזקן שמעלת הנשמות על המלאכים היא לא רק בעולם האצילות, ששם אין מלאכים [כידוע שלמעלה מעולם הבריאה אין מלאכים, ובלשון הפרדס (ש"ז פ"ד): "מי נתן מלאך כו' באצילות". וכמוכן גם ממארו"ל (זח"א מו, ב) ש"עוף יעופף" (בראשית א, כ) קאי על מלאכים, והרי ענין זה הי' רק לאחר ש"בראשית ברא" (שם, א), אבל לפני, בעולם האצילות, אין מלאכים], אלא גם כפי שהיא בעולמות בריאה יצירה ועשי' (הרוחנית*), מקומם של המלאכים, גדלה מעלת הנשמות על המלאכים.

[בענין זה נזכר גם שהתהוות המלאכים היא מקיום המצוות דנשי", כידוע החילוקים בין ההתהוות מכוונת המצוה או מגוף מעשה המצוה (ראה תו"מ חכ"ו ע' 192. וש"נ), ולכן הי' נוגע לענין התשובה שעל ידה נעשה תיקון הפגמים (חסר הביאור — המו"ל)].

(44) כמבואר ענינם באגה"ק (סוסי"ט) — לפני סימן כ' ד"ה איהו וחיהי.

(* לא רק לאחר ירידתה לעוה"ז הגשמי, ששם יכולה לקיים מצוות, כמו הנחת תפילין, ש"הוקשה כל התורה כולה לתפילין [קידושין לה, א. וש"נ]).

(40) הערות לתניא ע' כט.
(41) עקב יו"ל, יו. תהלים קלו, ב. איוב א, 1.

(42) ועפ"ז יש לבאר מה שמביא גם התיבות "ה' אלקיכם (הוא אלקי האלקים)*" — שבוה מרומות השייכות לעולם הבריאה, כי, "הוי' אלקיכם" הם חכמה ובינה (ראה יהל אור ע' תקעה ואילך), תרין ריעין דלא מתפרשין, בחי' המוחין**, שמאירים בעולם הבריאה (כלשון רבינו הזקן בתניא (רפ"ט נב, סע"א)): "חכמתו ובינתו ית' המאירות שם בעולם הבריאה", שלכן, עולם הבריאה אינו יש ממש, אלא רק נתינת מקום ליש (ראה תו"מ סה"מ ניסן ע' קנט. וש"נ), כיון שבעולם הבריאה מאיר גם הוי', שהוא היפך ענין הישות.

ונמצא שד' התיבות "הוי' אלקיכם .. אלקי האלקים" הם ג' מדריגות. וע"ד משנת"ל (שיחת ש"פ ראה ס" ... (לעיל ע' ...)) בביאור אאמו"ר בקטע שלפנ"ו, "לבאר היטב

(* כמדובר פעם בארוכה (... שלפעמים מביא רבינו הזקן תיבות נוספות שלכאורה אינם נוגעים כ"כ לראי' שמביא מהפסוק. ואין לומר שזהו בגלל שאינן רוצה להפסיק באמצע הפסוק, שהרי בלאה"כ אינו מסיים את הפסוק כולו.

** וי"אלקיה האלקים" — בחי' המדות (לקוטי לוי"צ סס).

דיבור ומעשה, שבאותיות הדיבור לא נמצאת בחי' המחשבה, ובאותיות המעשה חסרה גם בחי' הדיבור (שלכן בפסוק הב' נזכר שם אלקים רק ב"פ, ובפסוק הג' רק פעם אחת), מובן, שבחיות האלקי שבכל הנבראים שהיא משם אלקים לא נמצאת בחי' הוי', ועפ"ז ניתוסף ביאור במעלת נשמת האדם (גם לגבי המלאכים), שגם לאחר ירידתה ע"י האותיות שבמאמר "נעשה אדם"⁴⁵ כדי להתלבש בגוף, חיותה היא משם הוי' — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"ט ע' 408 ואילך⁴⁶.

* * *

ח. ישנם גם שאר הענינים שמדברים אודותם בכל התוועדות, בנוגע לבעיות שבארץ ישראל והבעיות שבחוץ לארץ.

אבל, כיון שיום הש"ק זה הוא יום הולדת של שני המאורות הגדולים, הבעש"ט ורבינו הזקן, שענינם הי' ריבוי גילוי אור מלמעלה למטה, שעיי"ז מתבטל החושך בדרך ממילא,

— ובפרט שזהו גם כללות ענין השבת, ש"אין עצב בה"⁴⁷, ו"כל מלאך עשוי"⁴⁸, והיינו, שאע"פ שיש בעולם כמה ענינים שצריכים להתתקן מצד בני", וכמה ענינים שצריכים להתתקן מצד גוים [אף שמצד עצמם אינם מציאות כלל, ונבראו רק "בשביל ישראל שנקראו ראשית", כפי שמביא רש"י בהתחלת פירושו על התורה, כך, שזהו ענין המובן לבן חמש למקרא בפשוטו של מקרא], הנה כאשר יהודי נעמד במצב ש"כל מלאכתך עשוי", נעשה כן בפועל, כך שאינו צריך לפעול מאומה בענין זה —

הנה ביום הש"ק זה ידברו רק דברים טובים — אודות הבעש"ט ורבינו הזקן, תורה שבכתב ותורה שבע"פ; ואילו כל הענינים שצריכים להתתקן, והחושך שצריך להתבטל — יהיו נעשים בדרך ממילא.

ט. ישנו ענין נוסף ביום הש"ק זה — כדאיתא בספרים שמצינינים הענינים השייכים ל"דבר יום ביומו", שח"י אלול הוא יום ההסתלקות של המהר"ל מפראג (כפי שניתן להבחין ולברר ע"פ החקוק ע"ג המצבה).

(45) בראשית א, כו.
(46) ולאח"ז בתרגום ללה"ק — לקו"ש הובא בתורה מ"ד — מו"ק כג, ב.
(47) ראה ירושלמי ברכות פ"ב סה"ז.
(48) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סש"ו סכ"א. חל"ט ע' 136 ואילך.
וש"נ.